

A KIS HERCEGTŐL KRISZTUS KIRÁLYIG

SAINT-EXUPÉRY LÁTLELETÉTŐL A KERESZTÉNY HUMANIZMUS FELÉ

ISOFÓRUM XXXI. NEMZETKÖZI MINŐSÉG KONFERENCIA
BALATONALMÁDI, 2024.09.12.
DR. JANKA FERENC

Antoine de Saint-Exupéry

Eugen Drewermann

Jézus Krisztus

Eugen Drewermann: A lényeg láthatatlan

A kis herceg – A királyi gyermek és a felnőttek kapcsolata

Sokak számára „a szeretet és a remény breviáriuma”

A felnőttek: a magányosság arcképei

A királyi gyermek - szinte vallásos újrafelfedezés
„De csak szomorú látteleletet kapunk”

1. A király: hatalom

2. A hiú: csodálat

3. Az iszákos: szégyen

4. Az üzletember: birtoklás

5. A lámpagyújtogató: kötelesség

6. A geográfus: elméleti ismeretek

1. A KIRÁLY

A képzelt hatalom
magányos karikatúrája.

– Nocsak, egy alattvaló!

Mindenkit **alattvalónak** lát.

- Nem ismeri a való életet.
- Kapcsolatainak motivációja a kihasználás.
- Megértőnek és kedvesnek mutatkozik, valójában zsarnok. Rettegésben tart.
- Folyton ítélkezik elítél és felment, hogy minden tőle függjön. Kényszerű veszteségét is győzelemmé retusálja:
 - Itt hagysz?: „nagykövet leszel”.

De legalább olyan parancsokat ad, amik a dolgok természetéből adódnak, nem úgy mint sok földi hatalmasság.

Szeretetre lenne szüksége:

- *mely elég erős ahhoz, hogy megadja vagy visszaadja a saját élete értékébe vetett hitet,*
- *és feloldhatná a trónushoz való görcsös ragaszkodását.*

Lábmosás

- Úr és Mester vagyok
- Példát adtam
- Boldogok lesztek, ha megteszitek

A világ fiai és a tanítványok

Aki első akar lenni, legyen mindenki szolgája...

2. A HIÚ

A mások csodálatát, elismerését és dicséretét kolduló elszigeteltség karikatúrája

– Ugye csodálsz?

Önértékelésének alapja a **mások véleménye**

- Azt hiszi hogy érdem, rang és cím nélkül is **különb** bárkinél.
- Egész környezete **öntetszelgésének** tükré.
- Találkozásai mások kegyeiért folyó kegyetlen és kétségbeesett **versengéssé** fajulnak.

Önző vágya végül mindig elutasításba sőt megvetésbe torkollik, de nem tanul belőle.

- Minden frusztráció még úzottebbé, becsvágyóbbá, rámenősebbé teszi.
- Noha közönyös, szükségből mégis keresi az emberi kapcsolatokat . Nem téged akar, csak a csodálatodat.

A hiú nagyképűsége mögött kegyetlenül mardosó **önértékelési zavar** van. Képtelen elfogadni önmagát. Halálosan fél, hogy lenézik és semmibe veszik.

Csak ha saját szeme tükrében fedezné fel végre önnön szépségét, akkor hagyna fel a külső elismerés hajszolásával.

A hiúval szemben – Krisztus **alázatos**.

- Az alázatos ember szabad, mert nem kell hasonlítgatnia magát.

A „szelíd és alázatos szívű” Jézus nem a látszat szerint ítél. Szépérzéke valódi. Áldja a teremtő Istent, felelismeri és dicséri a természet szépségét:

- Nézzétek az ég madarait, a mezők liliomait...

- Ugyanakkor látja a világi szépség törékenységét és mulandóságát
- Mennyei kincseket gyűjtsetek!
- A templom szépsége. Itt kő kövön nem marad.
- Harmadnapra újra felépítem. Teste temploma. Benső szépség, érték.

3. AZ ISZÁKOS

A reménytelen életszomj,
magányos önösség,
riasztó mértéktelenség
hierarchiája csúcsán foglal helyet.

A felejtésbe menekülő megtört hiúság

- Ahelyett hogy önmagába nézne és felderítené önutálata okát, felejteni akar.

Ördögi kör:

- „Miért iszol? – mert szégyellem magam.
- Miért szégyelled magad? Mert iszom.”

Az önpusztítás, önbüntetés szinte kényszerré válik.

Hagyjanak békén!

Az iszákos **feledést** remél az italtól, de **kétségbeesett vágy** él benne, hogy valami nagy tettet hajtson végre, amivel kielégíthetné a magával szemben támasztott túlzott elvárásokat.

Ha **valaki bízna benne**, és bizalma elég erős lenne, ahhoz, hogy **belső szilárdságot** adjon neki, az megtörhetné az önpusztító frusztráció láncreakcióját.

Az első lépés: beismerni függőségét, betegségét.

Az iszákossal szemben Jézus nem felejteni akar

Emlékezik Atyja szeretetére, ezért

- **szenvédélyesen tud szeretni**
- **és mégis szabad** marad, hogy megszabadíthasson bennünket a függőségektől.

Jézus nem fog téged elfelejteni...

4. AZ ÜZLETEMBER

A kapzsiság a szenvedélybetegsége.

A birtoklás rabszolgája.

Lemond pénze élvezetéről, hogy még több pénze lehessen.

Minél gazdagabb, annál szegényebb, de már észre sem veszi.

„Ha majd kivágtad az utolsó fát,
megmérgezed az utolsó folyót,
és kifogtad az utolsó halat,
rádöbbsz,
hogy **a pénz nem ehető**”.

(Indián mondás)

Barátokat nem lehet boltban vásárolni...

Észre kellene vennünk, mennyire fél a szegénységtől és a nyomortól, attól, hogy egyszer nem tud válaszolni a külső egzisztenciáját érintő kihívásokra.

Csak a halálfélelemtől megszabadító reménység tehetné életét olyan gazdaggá és tartalmassá, hogy feleslegessé váljon az anyagi dolgok hajszolása.

*Krisztus az üres birtoklás helyett **önmaga** ajándékozása.*

Ő az Istenben gazdag értünk szegénnyé lett, hogy bennünket gazdagítson. (2 Kor 8,9)

Önátadó és önfeláldozó szeretet

- *Megtestesülés – Karácsony*
- *Húsvéti misztérium – Kereszthalál és feltámadás*

5. A LÁMAPAGYÚJTOGATÓ

Ki vagy? Szolgálat(ban) vagyok.

Igazából pihenni szeretne, de nem képes rá.
A felnőttek a hűséget és a kötelességet is
őrületté tudják változtatni.

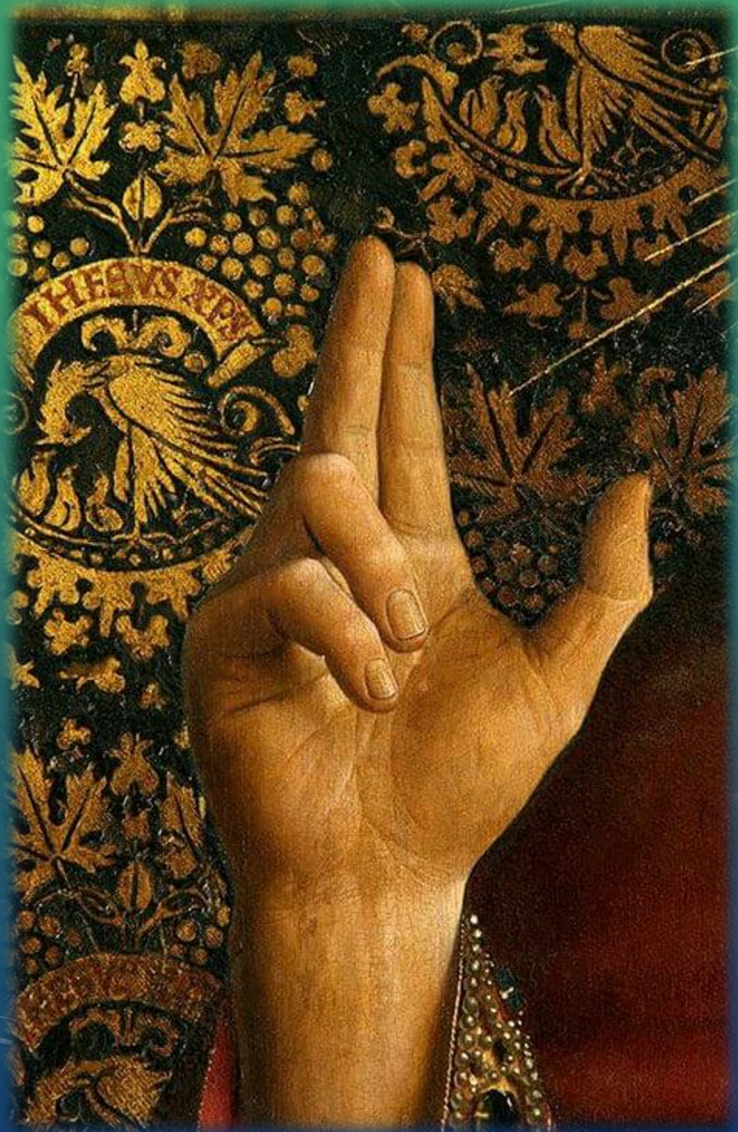
„De legalább mással törődött, nem csak magával.”

Át kellene éreznünk a lámpagyújtogató **szorongását**, hogy mihelyt akár egy hajszálnyit is eltér a parancstól, rosszul és jogosulatlanul cselekszik. **Fél a szabadságtól, retteg a káosztól, önmaga előtt menekül az előírásokba.**

Ha félelmeit egy mélyebb **életigenlésre** válthatná, ha saját életét kezdené élni, amiért maga vállalja a **felelősséget**, akkor még a kötelesség-rabszolgaság is megtalálhatná a maga **egyensúlyát kötelesség és kedvtelés** között.

Jézus a *lényeglátás* tanítója és példája

A törvény betűje és szelleme:

Szabad-e szombaton gyógyítani?

- *A szombat van az emberért és nem az ember a szombatért.*
- *Az Emberfia Ura a szombatnak is.*

Ne aggodalmaskodjatok tehát a holnap felől; mert a holnap majd aggodalmaskodik a maga dolgai felől. Elég minden napnak a maga baja.

(Mt 6,34)

Vita activa

Vita contemplativa

Külső tevékenység lehet belső passzivitás (sodródás, divat, elvárások)
Külső tétlenség látszata ellenére megvalósulhat nagy belső aktivitás

Mária és Márta

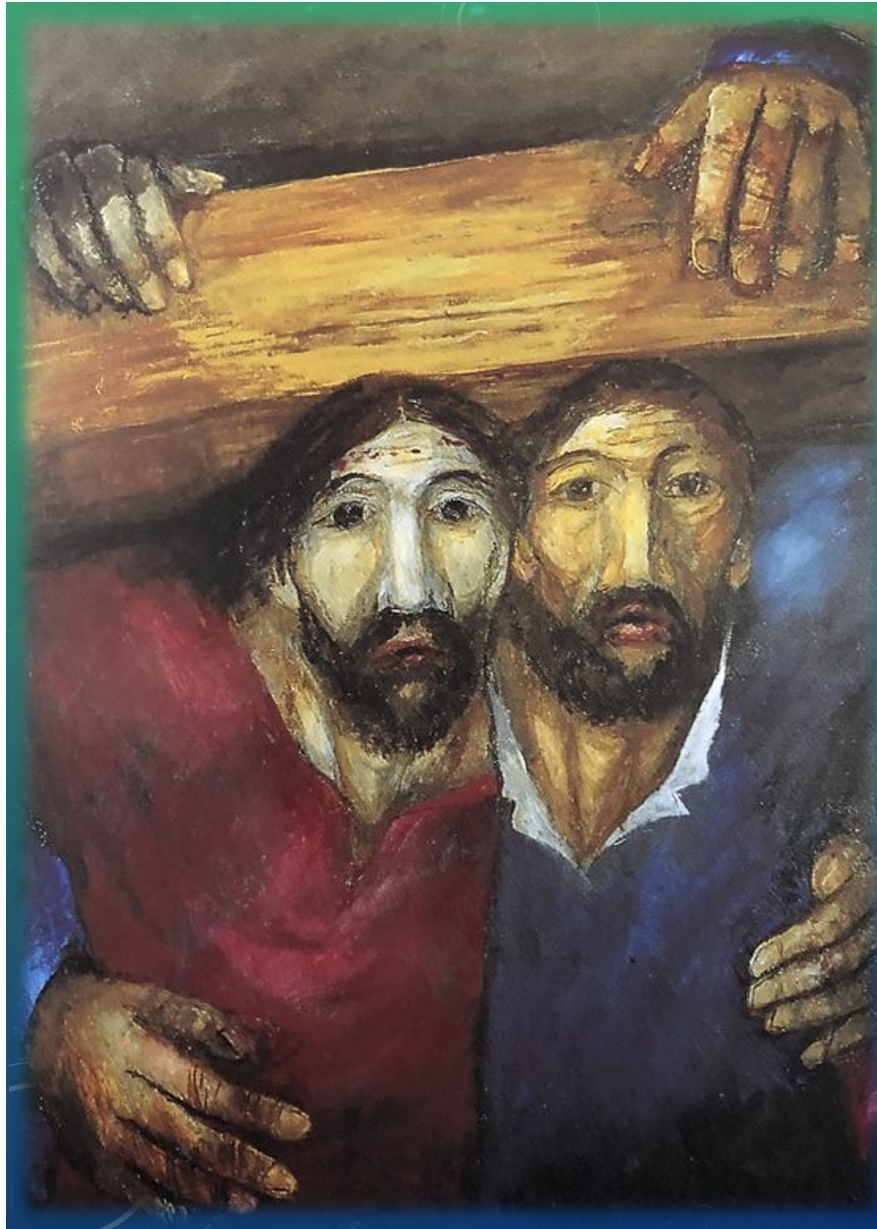

Mária a jobbik részt választotta: (személyes kapcsolat)
Hallgatják és megtartják – elmélet és gyakorlat (életvitel)

Boldogok, akik hallgatják az Isten Igéjét
és megtartják azt!

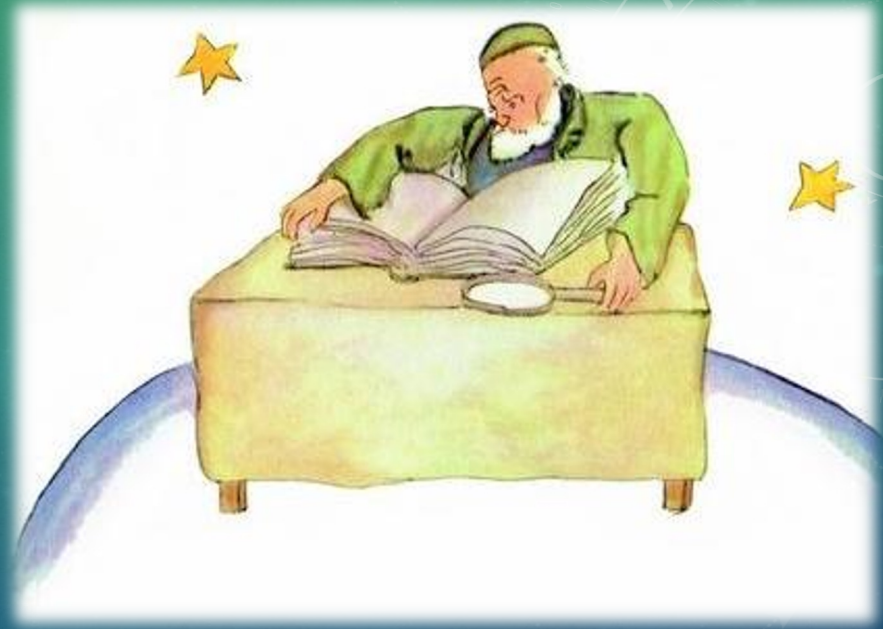
Az elmélet és gyakorlat (életvitel)
egyensúlya, harmóniája

A *kötelesség* és *szabadság* kapcsolata

- Szabadon elkötelezi magát a jó mellett
- Atyja szeretetének engedelmes – ezért szabad
- Akkor is ha a szeretet olykor fájdalmas

6. A GEOGRÁFUS

Az elméleti ismeretek, és a valódi élet, tapasztalat kettéválása. Az ítélet alkotás felsőbbrendűsége, a moralizáló ítélkezés. Valódi élmények helyett mások tapasztalatának vázát kapja. Az elvont tétel csak azáltal válik személyes igazsággá, ha az ember felteszi rá az életét.

Meg kellene látnunk, hogy a geográfus a **valóságtól fél** tulajdonképpen:

- az érzelmek mélységétől,
- a lelkesedés szárnyalásától,
- a vágyak végtelenségétől.

Retteg mindentől, ami nem egzaktul meghatározható, ami múltékony és ami illanó. Csak ha sikerülne vele megláttatni, hogy az örök és változatlan dolgok kicsiben visszatükröződnek az élet látszólag apró és mulandó jelenségeiben, akkor tanulhatná meg, még ő is, az **élet tudománya helyett az élet művészetét.**

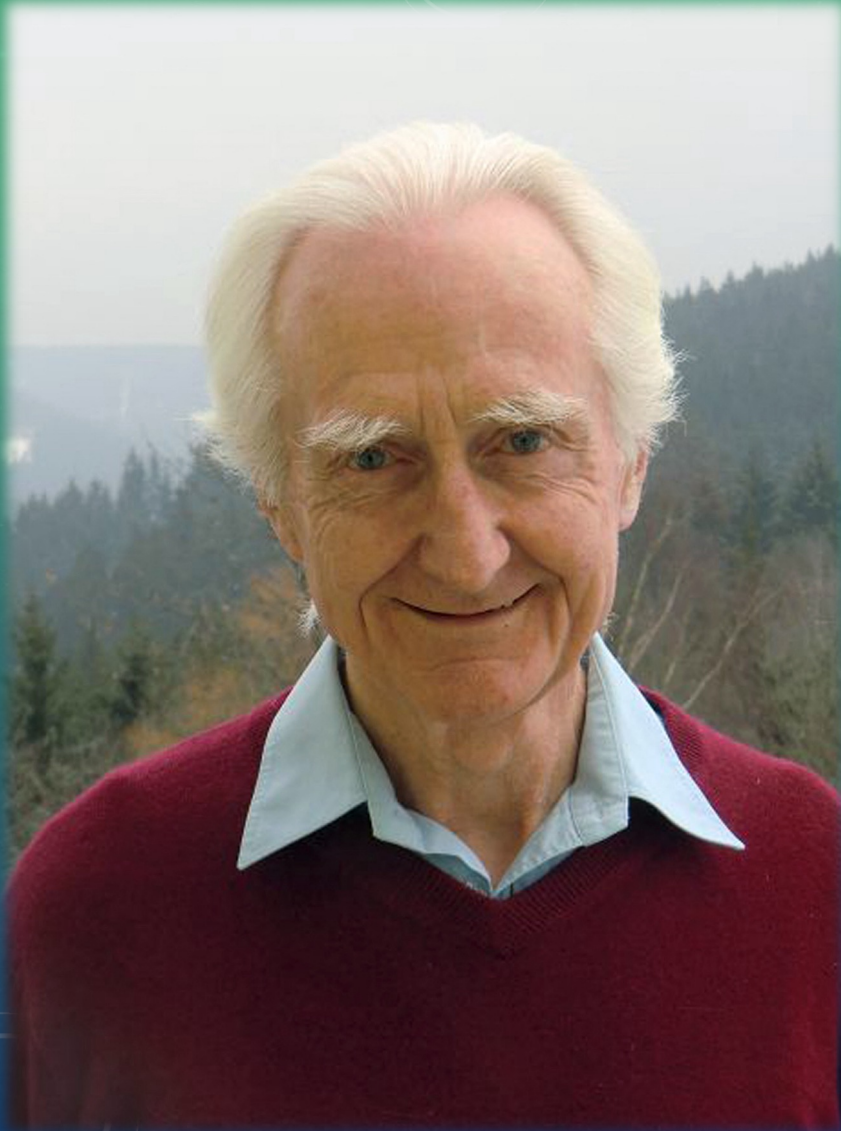
Jézus nem filozófiát vagy erkölcsstant tanított, hanem szeretetből értünk emberré lett. Személyes kapcsolatokra hív.

- Saját tapasztalat „kalandja”. Ő a SZERETET maga.
- Vállalja értünk a szenvedést. Sebei szereznek számunkra gyógyulást.

„Aki tetszeleg tudásában, még nem értette meg, mi a helyes ismeret. Aki azonban szereti az Istent, azt az Isten is a magáénak tudja.”

(1Kor 8,2-3)

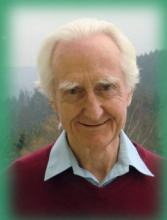
Jálícs Ferenc SJ: A szemlélődő lelkigyakorlat

Alapvető vágyaink dinamikája

- **Birtoklás**
- **Hatalom**
- **Elismerés**

Megélése lehet:

- Énközpontú (egocentrikus)
- Altruista (humánus)
- Istenközpontú (transzcendens)

Önzés

A helyes önszeretetre
való képtelenség

Humánium

Az emberi törekénység és
végeség lehetőségeihez mért

Istenkapcsolat

Istentől Istenhez vezető
felebaráti és önszeretet

Birtoklás

Legyen az enyém

Ajándékozás
Megajándékozottság

Hála az Istentől
ajándékba kapott létért
Istennek (vissza)adott élet

Hatalom

Legyen meg az én
akaratom
Nekem szolgáljanak

Legyen meg a te
akaratom
Szolgálók – szolgálat
öröme

Legyen meg az Isten
(üdvözítő) akarata
Istenszolgálat

Elismerés

Engem dicsérjenek

Én dicsérek
Észrevenni a dicséretre
méltót

Istendicséret
Azért értékeli mert szeret

Krisztus a Király,
aki szolgál.

Az emberek szolgálata
Tanítás és tettek:
Amit egynek (nem) tettek...

Isten szolgálata
Nem az, aki mondja, Uram,
Uram...

Az alázatos Jézus
Az ember, ha jól szeret(ik)
önmagában is érték
30 év rejtett élet

Nem a látszatok szerinti
dicséret, megbocsátás

Isten dicséretének és
dicsőségének
méltósága

Az Atya szeretetére
emlékező és
emlékeztető Jézus
„A falánk és borissza
ember”

Elkötelezett,
szenvedélyes, ezért
szabad és felszabadító
emberszeretet

Jézus nem annak
ellenére szabad, hogy
Isten Fia hanem éppen
azért” (Rahner)

A Gazdag (Isten Fia)
értünk szegénnyé lett,
hogy minket az isteni
természet részesévé
tegyen

Úgy szerette Isten a
világot, hogy egyszülött
Fiát **adta** érte...

Isten **önátadó** és
önfeláldozó
szeretetének
kinyilatkoztatása

Jézus a szabadon
elkötelezett,
szeretetből
engedelmes és
hűséges Fiú

Ne aggodalmaskodjatok!
Ura a szombatnak.
Engedelmes lett
mindhaláláig...

A szövetségéhez
hűséges Isten
felmagasztalta őt

Boldogok, akik éheznek
és szomjazzák az
igazságot...

Jézus a valódi emberség
kinyilatkoztatója is

Én vagyok az út, az igazság
és az élet

Az Atyát nem ismeri
senki csak a Fiú

Én és az Atya egy
vagyunk.

Mi Atyánk...

Birtoklás	Jöjjön el a te országod Isten Szeretete szerint lesz minden mindenben	Mert tiéd az ország
Hatalom	Legyen meg a te (üdvözítő) akaratod	a hatalom
Elismerés	Szenteltessék meg a te neved Mutasd meg, hogy Szent vagy	és a dicsőség...

„Exupéry a vallás szimbolikus nyelvén közvetített mondanivalója, „örömhíre” a szeretetről életről és halálról: a dolgok értelme nem önmagukban, hanem **kapcsolódásukban** van.

Ez a „kapcsolódás” pedig a kölcsönös **felelősségben** nyilvánul meg.
„Felelős vagyok a rózsámért.”

Ez a kapcsolat csak a szívvel látható. Ajándék, de az öröm és a sírás ambivalenciájával jár.

Exupery kis hercege lényeglátó szívűvé tesz bennünket egy „elsivatagosodó” korban.

Krisztus Király evangéliuma az örök szeretet végtelen távlatait nyilatkoztatja ki.

- Nem csupán szomorú diagnózist ad, hanem meghív a szentháromságos egy Isten személyes Szeretetének boldogító misztériumába.

Szentlelke által hív bennünket bennünket,

1. Az emberek és az Atyaisten szolgálatára
2. A hiú öntetszelgés helyett az emberi és isteni szépség örömére
3. A felejtésbe menekülő szégyen helyett a bocsánatkérés és megbocsátás békéjére
4. Az gazdag szegénység kapzsi telhetetlensége helyett önmagunk elajándékozására és új identitásra
5. A szorongó kötelességteljesítés helyett a szabad elköteleződés békés és termékeny örömére
6. A tudálékos felszínesség helyett a tevékeny szeretet megélt bölcsességére

Köszönöm
a megtisztelő
figyelmet!